

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2024-10-08
Besvaras senast
2024-10-16 kl. 12.00

Till finansminister Elisabeth Svantesson (M)

2024/25:155 Kinas ekonomi och dess påverkan på världsekonomin

Relationerna mellan Sverige och Kina har varit föremål för omfattande diskussioner under de senaste åren, särskilt mot bakgrund av Kinas växande ekonomiska och geopolitiska inflytande. Socialdemokraterna har vid flera tillfällen uttryckt oro över den politiska och ekonomiska utvecklingen i Kina, samtidigt som de har betonat vikten av att behålla en konstruktiv dialog och samarbete med landet på områden där gemensamma intressen finns. I ett tal inför riksdagen i början av 2024 framhöll den socialdemokratiska utrikespolitiska talespersonen vikten av att upprätthålla en "strategisk balans" i relationen till Kina. Denna balans innebär att kombinera stark kritik mot Kinas brister vad gäller mänskliga rättigheter och rättsstatsprincipen med en tydlig strategi för att hantera de ekonomiska realiteter som Kinas stora ekonomiska inflytande innebär.

På senare tid har den svenska regeringen, tillsammans med andra europeiska länder, intensifierat sina ansträngningar för att stärka EU:s samordning i frågor relaterade till Kina. EU har bland annat tagit initiativ till en mer kritisk granskning av kinesiska investeringar i känslig infrastruktur och teknologi, samtidigt som unionen har arbetat för att minska sitt beroende av kinesiska leveranskedjor, särskilt inom sektorer som energi, teknologi och läkemedel. Denna hållning återspeglar en bredare internationell oro för de systemiska risker som Kinas ekonomiska modell och överkapacitet kan innebära för världsekonomin.

En central fråga i denna diskussion är Kinas överproduktion och dess konsekvenser för globala marknader. Denna problematik har beskrivits utförligt i artikeln *China's Real Economic Crisis* av Zongyuan Zoe Liu, publicerad i *Foreign Affairs* i september 2024. Artikeln analyserar hur Kinas ekonomiska modell, med fokus på industriell produktion framför konsumtion, har lett till en massiv överkapacitet inom flera sektorer, däribland stål, solpaneler, robotik och elbilsbatterier. Denna överproduktion har skapat globala handelsobalanser och gett upphov till prisdumpning som hotar att underminera konkurrenskraften för producenter i Europa och andra delar av världen.

Kinas ekonomiska system bygger på ett tätt samspel mellan statliga industripolitiker och lokal finansiering, där lokala myndigheter har starka incitament att satsa på produktion inom prioriterade sektorer, även när marknaden redan är mättad. Detta har lett till enorma skuldbördor för både

lokala myndigheter och företag, och trots försök från kinesiska regeringen att hantera överproduktionen, är problemen fortfarande djupt rotade. Som artikeln påpekar har denna överkapacitet också blivit ett problem i den globala handeln, med växande kritik från EU och USA om Kinas "osunda" handelspraxis och dumpning av varor på internationella marknader.

Samtidigt har västvärldens svar på Kinas överproduktion varit splittrat och ofta reaktivt. Många länder har infört tullar och andra handelsrestriktioner för att skydda sina inhemska industrier från prisdumpning, men dessa åtgärder riskerar att förvärra problemen genom att driva Kina mot större självförsörjning och mindre engagemang i det globala handelssystemet. Enligt analysen i Foreign Affairs är en mer långsiktig strategi nödvändig för att hantera Kinas överkapacitet och säkra globala handelsrelationer.

Det finns därför ett behov av ett mer samordnat internationellt svar, där EU:s och USA:s politik gentemot Kina bättre integreras och fokuserar på att skapa incitament för Kina att balansera sin produktion och konsumtion. Artikeln pekar också på att Kinas nuvarande strategi, under president Xi Jinping, har förstärkt de ekonomiska strukturer som skapar överkapacitet, snarare än att avhjälpa dem. Xis betoning på självförsörjning och teknologisk oberoende har lett till ännu större investeringar i strategiska sektorer, vilket ytterligare driver på överproduktionen och förvärrar handelsobalanserna.

Den svenska regeringens politik i relation till Kina måste ses i ljuset av dessa globala utmaningar. Som medlem av EU har Sverige en central roll i att forma unionens gemensamma handelspolitik och diplomatiska förhållningssätt till Kina. Finansminister Elisabeth Svantesson har tidigare framhållit vikten av ekonomisk stabilitet och handelsrelationer för svensk ekonomi, och i en tid då Kina står inför stora ekonomiska utmaningar är det avgörande att Sverige och EU har en sammanhållen och strategiskt genomtänkt politik.

Med hänsyn till de risker som den kinesiska ekonomin står inför, särskilt i fråga om överproduktion och handelsobalanser, blir frågan om Sveriges och EU:s förmåga att navigera dessa utmaningar allt viktigare. Det är också centralt att säkerställa att svensk och europeisk industri inte påverkas negativt av prisdumpning och osunda konkurrensförhållanden som uppstår till följd av Kinas ekonomiska modell. Samtidigt måste Europa också vara försiktigt med att undvika åtgärder som skulle kunna driva Kina bort från det globala handelssystemet, eftersom detta skulle kunna skapa ännu större ekonomiska

och geopolitiska risker.

Frågan till finansminister Svantesson blir därför relevant i ljuset av den pågående debatten om hur västvärlden, och särskilt EU, bör förhålla sig till Kinas ekonomiska modell och de utmaningar den medför. Det är viktigt att Sverige, som en del av EU och internationella forum som G7, tar en aktiv roll i dessa diskussioner och bidrar till att forma en politik som både främjar internationell ekonomisk stabilitet och skyddar svensk och europeisk industri.

Med anledning av detta vill jag fråga finansminister Elisabeth Svantesson:

Med tanke på de systemiska risker som Kinas överkapacitetsproblem utgör för den globala ekonomin och handelsrelationerna, samt den analys som pekar på behovet av ett mer långsiktigt och samordnat internationellt svar, avser ministern att ta några initiativ inom EU-kretsen eller andra internationella forum för att bidra till ökad internationell ekonomisk stabilitet och förbättrade handelsrelationer?

.....

Olle Thorell (S)

Överlämnas enligt uppdrag

Gergö Kisch